

Handwritten signature in red ink, possibly "P. M. ..."

**Põllutöö masinate ja
riistade tarvitamise ühifuse**

põhjusestiri.



„Postimehe“ trüfikoda, Tartus.

Põllutöö masinate ja riistade tarvita- mise ühifuse

põhiskiri.

I. Ühifuse eesmärk, tema õigused ja kohused.

§ 1. Põllutöö masinate ja riistade tarvita-
mise ühifus asutatakse *Rapla* wallas, *Häme* maa-
konnas, *L. n. n.* kubermangus selle sihiga, et
põllutööde forda saatmist täielikumate põllutöö-
riistade ja masinate abil kohalikkudele põllumees-
tele võimalikuks teha.

Tä h e n d u s: Ühifuse käes tarvitusel olevad masinad
ja riistad hoitakse ühifuse enese poolt ehitatud ehk
selle jaoks üüritud iseäralises ruumis alal, mille
ajukoht ühifuse tegewuse piirkonnas on.

§ 2. Tä h e n d a t u d e e s m ä r g i k ä t t e s a a m i s e k s
on ühifusel õigus:

- a) üleüldiseid koossekkuid nende küsimuste
arutamiseks, mis põllutöö masinate ja

riistade tööle tarvitamisesse puutuvad, foku kutsuda, ja sel kombel oma liikmeid nende masinate ja riistadega ümberkäimiseega, kui ka nende mitmesuguse ehituseviisiga tutvustada;

- b) sellekohase lubaga nende isikute ettevalmistamiseks, kes masinate juures töötavad ja töölid juhatavad, kutjelisi kursusi ära pidada, koolisid asutada ning katsumisi toime panna;
- c) töökodasid masinate ja riistade parandamiseks asutada;
- d) põllutöö riistu ja masinaid ühijuse liikmete ja wõõraste kätte neil tingimistel ja selle tasu eest tarvitada anda, mis pääkoosolek kindlaks on määranud;
- e) põllutöö masinaid ja riistu omandada ehk laenuks wõtta.

§ 3. Ühijusel on oma nimega pitser.

§ 4. Ühijus on üleüldisel alusel kohaliku politseiwõimu ülewaatuse all. Gildi- ja muude maksukohustuste kandmise asjus heidab ühijus kõigi määruste ja seadluste alla, mis praegu riigis maksawad ehk edaspidi wälja antakse.

§ 5. Ühijus awab oma tegewust, kui tal vähemalt 12 liiget on. Kui ühijus kahe aasta jooksul pääle põhjuskirja wälja kuulutamist oma tegewust ei alusta, siis lõpeb tema awamise õigus ära. Ühijus peab oma tegewust lõpetama, kui pärast tema liikmete arv alla 12 langeb.

II. Ühijuse kokkusead, tema liikmete õigused ja kohused.

§ 6. Ühijuse liikmeteks võetakse pääkoosoleku otsust mööda mõlemast poolt täisealised isikud vastu, kes *Rajon* vallas põllutööd teevad.

Tä h e n d u s: Ühijuse liikmeks ei või mitte olla: a) alaealised, pääle nende, kel riigiteenistuses auaastmed on, ja koolide kasvanditud, b) tegemas teenistuses olevad alamväelised ja junkrud, ja c) isikud, kelle õigusi kohtu poolt on fitsendatud.

§ 7. Ühijuse liikmeks astuja maksab jisseastumise-maksu, mille suuruse pääkoosolek ära määrab, ja vähemalt ühe äriosa 100 rbl. suuruses. Äriosa võib korraga ära tajuda ehk osade kaupa maksta, mille suuruse ja maksu-tähtaja pääkoosolek kindlaks teeb. Äriosade arvu, mida üks liige võib omandada, määrab ka pääkoosolek kindlaks.

§ 8. Osamaksude vastuvõtmise üle annab juhatus esimehe ja kahe juhatuseliikme allkirjaga nimelise kvitüügi. Äriosa jummasid võib teistele isikutele edasi anda, kes § 6 nõudmisi täidavad ja määratud korra järele ühijuse liikmeteks vastu võetakse. Äriosade omandamise-õigustes ette tulnud muudatused tähendatakse ühijuse raamatutesse, uuele liikmele antakse uus kvitüüing, ning endise omaniku kvitüüing hävitatakse ära. Kui isikut, kelle omanduseks äriosa läks, ühijuse liikmeks mitte vastu ei võeta, siis tehtakse temaga lõpuarve § 11 põhjal.

§ 9. Liikmeid, kes oma rahalisi kohustusi ühijuse vastu hooletult täidavad ja mõlgnewaid summasid juhatusel poolt määratud tähtaegadel ära ei tasu, võib pääkoosolek juhatusel ettepanekul ühijusest välja heita. Selle juures jääb juhatusel õigus nimetatud rahaliste kohustuste kustutamiseks liikme äriosa jaolt ehk terwelt ära tarvitada.

§ 10. Pääkoosolekul on õigus juhatusel ettepanekul ühijusest liikmeid ühijusest välja heita. Pääle korratu maksude maksmise võib ühijusest väljajäetmise põhjuseks olla: mitmekordne põhjuskirja rikkumine, ehk ühijuse kasudele saadetud kahju, kui ka kohtulik õiguste kaitsemine.

§ 11. Kui liige ühijusest lahkuda soovib, siis peab ta seda kaks kuud enne väljastumist ühijuse juhatusel kirjalikult teatama. Lõpuarve tema pärast olevate äriosade ja kasude väljamaksmise kohta, millest tema pääle langewad kahjud maha arvatakse, peetakse temaga hiljemini kuue kuu pärast pääle äriaasta lõpu ja pääkoosoleku poolt aasta-aruande finnitamist; sisseastumise-maksu ei makseta liikmetele mitte tagasi. Kui äriosa kohtu otsuse täitmiseks välja saada tahetakse, siis sünnib maksmine harilikul viisil.

§ 12. Liikme surma puhul maksetakse tema pärast olevad äriosad ja muud summad tema pärijatele § 11 järele välja.

T ä h e n d u s : Surnud ühijuse-liikme alaealised pärijad võivad oma õigust, ühijuse tegemusest osa võtta, eestkostjate või hoolekandjate taudu alles hoida.

§ 13. Iga ühijuse liige vastutab ühijuses olemise ajal ja kaks aastat pärast ühijusest lahkumist oma varandusega viiekordse täieliku äriosa suuruseni kõigi kohustuste eest, mis ühijus tema liikmeks olemise ajal ja enne seda enese pääle võtnud.

III. Ühijuse varalised abinõund.

§ 14. Ühijuse varalisteks abinõundeks on talitusekapital ja tagavarakapital.

§ 15. Talitusekapital sünnib liikmete äriosadest (§ 7), ja teda tarvitatakse ühijuse asjaajamiseks ning jooksvate kulude katmiseks. Talitusekapitali suurendamiseks võib pääkoosolek tarbeks korral iga aasta ühijuse puhtastkasust teatavat osa määrata.

§ 16. Tagavarakapital sünnib: a) sisseastumise-maksust, kui niisugune maks pääkoosoleku poolt üleüldse sisse seatakse; b) nendest summadest, mis puhtastkasust arvatakse; c) tagavarakapitali protsentidest; d) ja muudest, juhtumisekombel saadud sissetulekuteest. Tagavarakapitali tarvitatakse uute põllutööriistade ja masinate muretsemise, ning juhtivate ühijuse kahjude katmise pääle ära, aga mitte muidu, kui pääkoosoleku otsust mööda.

§ 17. Tagavarakapital on ühijuse omandus, mida milgil tingimisel ühijuse liikmetele ära jagada ei tohi.

IV. Ühijuse asjade walitsemine.

§ 18. Ühijuse asjade walitsemine on pääkoosoleku, juhatusse ja rewisjoni-kommisjoni käes, kes istumisi ühijuse tegewuse piirkonnas peawad.

A. Juhatus.

§ 19. Juhatuses on kolm liiget. Juhatusse liikmed walitakse ühijuse liikmete hulgast üleüldisel aastakoosolekul kokku tulnud liikmete lihtsa häälte-erandusega üheks aastaks. Juhatusse ajukohaks on *Rajajärg* wald *7000* maakonnas.

§ 20. Juhatusse liikmete asetäitjaks nende äraoleku, surma eht enne tähtaega ametist lahku-
mise puhul, walitakse pääkoosolekul sellesama korra järele, mis juhatusse liikmete walimise kohta maksab, selleskohasel arwul kandidatifid, kellel juhatusse liikme kohuse täitmise ajal kõik selle ametiga ühendatud õigused on.

§ 21. Juhatusse liikmed walivad eneste keskest esimehe. Nemad wastutawad ühiselt oma warandusega kahjude eest, mis ühijusele nende omawoliliste talituste läbi on sündinud, mis seaduse, selle põhjuskirja, juhatussekirjade, (§ 22) ja pääkoosoleku otsuste wastu käiwad. Juhatusse liikmed wõiwad oma töö eest ühijuse asjade ajamisel pääkoosoleku poolt kindlaks määratud palka saada. Pääkoosolek wõib neile ka aasta-aruande kinnitamise puhul ühijuse kahjudest iseäralist auu-
taju määrata.

§ 22. Juhatus on kõigis asjus ühifuse asemituks. Tema walwab jelle põhjustirja täpikäälse täitmise järele ja teeb ühifuses pääkoosolekute otsused teoks, õiendab pääkoosoleku poolt finnitatud eelarwe järele wäljaminekuid, ajab pääkoosoleku wolutusel ja tema poolt ära määratud piirides asju, mis laenuude wõtmise, kommisjoniäri ajamise, põllutööriistade, masinate ja muu waranduse omandamise, ja tarwilikul korral liikuma ning liikumata waranduse, ja wäärtpaberite müümise ehk panti panemisega ühendatud on. Juhatus paneb rewisjoni-kommisjoni kaudu (§ 36) pääkoosolekule põhjaliku aruande ühifuse läinud aastase tegewuse, ning eelarwe jühes töökawaga algawa aasta jaoks läbiwaatamiseks ja finnitamiseks ette. Juhatus walitseb ühifuse warandust ning asutusi ja walwab jelle järele, et ühifuse päralt olemad tööriistad ning masinad korras oleks; nende juures ette tulnud wähemate wigastuste puhul lasseb ta parandamist kohe ette wõtta; kui põhjalikumad ümber ehitamist tarwis läheb, mis suuremaid kulusid nõuab, siis teeb juhatus jelle kohta pääkoosolekule ettepaneku. Juhatus asjaajamise ligem kord, tema õiguste ja kohuste piir määratakse juhatuskirjas ära, mida pääkoosolek finnitab ja muudab.

§ 23. Juhatusse koosoleku päewa määrab esimees ära. Koosolek on otsusewõimuline, kui kõik liikmed ilmunud.

§ 24. Juhatuses otsustatakse asju lihtsa häälte-enamusega. Iu häält ühepalju, annab esimehe hääl otsust. Juhatusse otsused wõetakse

protokollu ja kirjutatakse kõigi juhatusu liikmetu poolt alla.

§ 25. Juhatusu esimees waatab kõik ühijusele saadetud kirjad läbi ja walwab põhjuskirja ning pääkoosolekute otjaste täpikäälse täitmise järele. Kõik kirjawahetus jünneb juhatusu nimel esimehe eht selle asemiku ja ühe juhatusu liikme allkirjaga.

B. Pääkoosolekud.

§ 26. Ühijuse pääkoosolekud on: a) korralised, mida juhatus iga aasta hiljemalt 1. märtsiks läinud aasta aruande ja algawa aasta eelarwe ning töökawa läbiwaatamise ja finnitamise ning juhatusu ja rewisjoni-kommissjoni liikmetu wali-mise jaoks kokku kutsub, ja b) erakorralised, mis juhatusu poolt oma hääksarmamise järele, rewisjoni-kommissjoni eht ühe wiendiku ühijuse liikmetu nõudmise pääle kokku kutsutakse. Riisugune rewisjoni-kommissjoni eht ühijuse liikmetu nõudmine saadetakse juhatusu poolt hiljemalt 2 nädala jook-sul pärast tema jisseandmist täide.

Tähendus: Esimese pääkoosoleku kutsuwad ühijuse asutajad, pärastised kutsub juhatus kokku.

§ 27. Pääkoosolekul on igal liikmel ainult üks hääl, selle pääle waatamata, kui mitu äriosa keegi jisse on maksnud. Liige ei wõi oma häält kellegile teisele isikule edasi anda.

§ 28. Pääkoosolekute koha ja aja, kui ka arutamisele tulewate asjade üle annab juhatus

ühijuse liikmetele pääkoosoleku poolt ära määratud wiisil vähemalt ühe nädala enne koosoleku pidamist teada. Sedasama teatatakse ka kohalikele politseiwalisusele. Pääkoosolekul wõib ainult neid küsimusi kõne alla wõtta, millest politseile on teatatud.

§ 29. Üleüldised koosolekud loetakse otsusewõimuliseks, kui vähemalt $\frac{1}{2}$ ühijuse liikmetest kokku on tulnud, välja arwatud juhtumised, mil neid selle põhjuskirja § 32 sees punktide a, e, f, m ja n all nimetatud asjade otsustamiseks kokku kutsutakse. Neil korradel peab alati vähemalt $\frac{2}{3}$ liikmetest koos olema.

§ 30. Kui pääkoosolekule määratud päewal eelmises paragrafis nimetatud tarwilikku arwu liikmeid mitte ei ilmu, siis kutsutakse kahe nädala jooksul teine koosolek kokku, mis ilmunud liikmete arwu pääle vaatamata otsusewõimuline on, mida juhatus liikmetele koosolekule kutsumise tähe pääl peab teada andma. Teisel pääkoosolekul wõiwad ainult niijugused küsimused arutamise alla tulla, mis esimese, pidamata jäänud pääkoosoleku päewakorral seisiwad.

§ 31. Korraliku asjakäigu pärast üleüldisel koosolekul waliwad ühijuse liikmed eneste keskelt juhataja, kes mitte juhatusse ehk rewisjoni-kommissjoni liige ei tohi olla, ja protokollkirjutaja. Kuni juhataja walimiseni täidab tema aset pääkoosolekul juhatusse esimees. Pääkoosolekute otsused kirjutatakse iseäralisesse raamatusse ja neile kirjutawad juhataja ja koosolejad ühijuse liikmed olla.

§ 32. Pääfoosoleku wõimufonda käiwad järgnewad asjad:

- a) ühijuse liikmete wastu wõtmine ja nende wälja heitmine;
- b) juhatusse liikmete walimine ja nende enneaegne ametikohustest wabastamine, ning juhatusse ehk tema liikmete wastu kahjutaju-nõudmise awaldamine, kui ühijus juhatusse käsu tagajärjel, mis seaduse, selle põhjuskirja wõi pääfoosolekute otjuste ja juhatussekirjade wastu käiwad, kahju on saanud (§ 21);
- c) rewisjoni-komisjoni walimine;
- d) maksu ära määramine, mis liikmete ja wõõraste isikute käest põllutööriistade ja masinate tarwitamise eest wõetakse;
- e) äriosa suurendamise küsimuse arutamine ja otjustamine;
- f) koolide, kursuste ja katsumiste asutamise, oma töökoja awamise ja masinate, riistade ning muu waranduse omandamise kohta käiwate küsimuste otjustamine;
- g) osamaksude ja masinate ning riistade tarwitamise eest wõetawate summade äramaksmise tingimiste ja tähtaja määramine;
- h) laenude lubamine ja nende tingimiste fimitamine;
- i) põllutööriistade ja masinate tarwitamise tingimiste ja järjekorra ära määramine ning muutmine;

- j) masinate juures teenijate ja muude ühijuse ametnikkude palkamise ja ühijuse valitsemise kulude katmise jaoks juhatusetele rahajummade lubamine;
- k) ühijuse juhatusete vastu avaldatud kaebustete läbi vaatamine ja nende koht otsuse andmine;
- l) juhatusete aruannete läbi vaatamine ja kiinitamine;
- m) selle põhjuskirja muutmise ja täiendamise eelduste läbi vaatamine, ja
- n) ühijuse tegavuse lõpetamine ning tagavarakapitali uute omanikkude määramine ühijuse lõpetamise puhul.

T ä h e n d u s : Pääfoosolekul jünniwad kõik walimised ja liikmete wälja heitmised jalaja hääleandmise läbi; kõigil muudel juhtumistel määratakse hääleandmise ford foosoleku enese poolt ära.

33. Pääfoosolekul otsustatakse asju lihtsa häälteenamusega; on hääli ühepalju, annab juhataja hääli otsust. Nende küsimuste otsustamiseks aga, mis eelmises paragrafis punktide a, e, f, m, ja n all on üles loetud, läheb $\frac{2}{3}$ ilmunud liikmete häälest tarwis. Pääfoosolekute otsused on kõigi, niihästi foosolekule ilmunud, kui ta jäält puuduwate liikmete kohta sunduslikud.

V. Ühijuse aruandmine ja kasude jaotamine.

§ 34. Ühijuse äriaastat arwatakse 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini iga aasta.

§ 35. Pääle äriaasta lõppu valmistab juhatus hiljemalt 1. weebuariks täieliku aruande ja bilanzi, mis kõigi juhatuse liikmete poolt alla kirjutatakse, ja paneb neile tarvilikud raamatud, arwed, ametlikud paberid ning kaaskirjad juurde; aruande ja bilanzi paneb juhatus korralisele pääkoosolekule läbiwaatamiseks ja kinnitamiseks ette.

§ 36. Aastaaruande ja bilanzi läbiwaatamiseks walib üleüldine koosolek aasta pääle ette rewisjoni-komisjoni, milles mitte alla kolme liikme ei wõi olla. Rewisjoni-komisjoni liikmed ei tohi ühtlasi ka juhatuse liikmed ehk teistes ühijuse ametites olla. Nad walivad eneste keskelt esimehe. Rewisjoni-komisjon astub tingimata mitte hiljem kui kuu aega enne järgmist korralist pääkoosolekut kokku ja rewiderib läinud aasta aruande ja bilanzi, kõik raamatud, arwed, ametlikud paberid ja kaaskirjad, kui ka juhatuse ja palgaliste tegewuse üle. Rewisjoni-komisjon paneb aruande ja bilanzi ühes oma otsusega pääkoosolekule ette, kes nende üle oma lõpuotsuse teeb.

Sellel komisjonil on õigus igal ajal aasta jooksul, kui ta seda ise tarvilikuks peab, ehk kui pääkoosolek talle kohuseks teeb, ühijuse warandust koha pääl üle waadata, operatsioonid ja waranduse uuenduseks ning paranduseks tehtud wäljaminekuid rewiderida ja üleüldse kõiki tarwilikka abinõusid otsida, et selgusele jõuda, kas ettewõetud operatsioonid, läbiwõetud ja kantud kulud ühijusele kasulikud ja ajakohased on. Selle

kõige täide saatmiseks peab ühijuse juhatus rewisjoni-komisjonile igatpidi abiks olema. Rewisjoni-komisjoni eialgse läbiwaatamise alla käiwad ka algawa äriaasta eelarwe ja töötawa, mille kohta komisjon oma otsuse pääfoosolekule ette paneb. Pääle selle on komisjonil õigus, kui ta seda tarwilikuks peab, juhatusse käest erakorraliste pääfoosolekute kokku kutsumist nõuda. (§ 26.)

§ 37. Aruanne ja bilanž pannakse pääle pääfoosoleku poolt finnitamise Põllutöö ja Maakorralduse pääwalitsuse põllutöö arwustiku ja majanduse jaoskonnale ette. Kui ühijuse talituse kapital 10,000 rbl. ulatab, siis peab ta oma bilanži ka „Rahaasjade, Tööstuse ja Kaubanduse Teatajas“ kuulutama.

§ 38. Puhaskasu, see on summa, mis kõigi kulude katmise järele põllutööriistade ja masinate parandamisest, juhatusse liikmete ning ametnikkude palkadest jne. üle jääb, jaotatakse järgmiselt ära: 10% arwatakse tagawara-, 10% talituse kapitali juurde, kui pääfoosolek sel teel selle kapitali suurendamist soowib; mitte üle 8% osaksuks; üle jäänud summat wõib liikmetele selle rahalise läbikäigi suuruse järele, mis neil ühijusega aasta jooksul olnud, ära jagada, kui ka üleüldiskasulikkude otstarbete, iseäranis põllutöö tarwituste jaoks määrata.

VI. Ühijuse tegewuse lõpetamisest.

§ 39. Ühijuse lõpetamist wõib niisugune pääfoosolek $\frac{2}{3}$ häälteenamusega otsuseks teha, mil-

lest vähemalt $\frac{2}{3}$ kõigist ühifuse liikmetest osa võtavad (§ 29 ja § 33.) Ühifuse lõpetamise küsimust võib juhatus ainult siis päevakorrale võtta, kui jeda pool liikmeid nõuab. Ühifuse lõpetamise puhul määrab pääkoosolek selle korra ära, kuidas põllutööriistu, masinaid ja muud ühifuse varandust ära müüa ning ühifuse asju lõpetada tuleb; ühifuse kohustuste katmisest üle jäänud kapital tarvitatakse viimse pääkoosoleku otsust mööda põllumajanduslikult üleüldistaju- liffude otstarbete pääle. Ühifuse lõpetamisest annab tema juhatus *Leve* kubernerile teada ja teadustab lõpetamise tagajärgi ka Majanduse ja põllutöö arvuistiku jaoskonnale.

§ 40 Kõigil juhtumistel, mis selles põhjus- kirjjas mitte nimetatud ei ole, käib ühifus nii praegu maksvate, kui ka edaspidi välja antavate üleüldiste seaduste järele.

